

UNICEF-Türkiye GÖREV TANIMI (ToR) ÇOCUKLAR İÇİN ADALET PROJESİ KISA SÜRELİ ULUSAL DANIŞMAN

(Bu doküman aşağıda referans numarası verilen İngilizce görev tanımının eki ve gayri resmi tercümesi olup, iki metin arasında ihtilaf bulunması halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.)

ÇOCUĞA ÖZGÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ İLE KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ TEDBİRLERİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ BİR DURUM ANALİZİNİN VE BU TEDBİRLERİN DAHA ETKİLİ BİÇİMDE UYGULANABİLMESİ İÇİN ÖNERİLER DİZİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ

(ToR-TURA-2012-04)

Aktivite Referans No.: 1.2. Kanunla ilişki halindeki çocuklara yönelik koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanmasının güçlendirilmesi ve izlem altına alınması.

1.2.2. Çocuğa özgü güvenlik tedbirleri ile koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanması ile ilgili bir durum analizinin ve bu tedbirlerin daha etkili biçimde uygulanabilmesi için öneriler dizisinin geliştirilmesi.

I. ARKAPLAN

2005 yılında yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanunu (5395 sayılı Kanun), ister mağdur, ister suçta sürüklenmiş olsun kanun ile ilişki halinde olan çocuklar için 'koruyucu ve destekleyici tedbirler' getirerek çocukların korunmasında yeni bir perspektif oluşturmuştur. Bu tedbirlerin kapsamında, Eğitim, Sağlık, Aile ve Sosyal Politika Bakanlıkları tarafından uygulanacak danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma tedbirleri bulunmaktadır. Çocuk mahkemelerince hükmedilen bu tedbirlere, aynı zamanda (TCK 31. Maddesine göre) ceza sorumluluğu olmayan çocuklar bakımından "çocuğa özgü güvenlik tedbirleri" olarak da karar verilebilmektedir.

Geçmişte, söz konusu tedbirleri etkili biçimde uygulamaya yönelik bazı çalışmalar gerçekleştirilmiş olmakla birlikte, bunların geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Adalet Bakanlığı ve UNICEF tarafından Aralık 2009'da organize edilen Çocuk Koruma Kanunu 4 Yıllık Değerlendirme Toplantısı (, bkz. EK-1 bölüm H, sayfalar 27-30) tedbirlerin neden yeterince kullanılmadığını ve bunların tam uygulanması önündeki engelleri açıkça belirtmekte ve iyileştirme için öneriler sunmaktadır.

Yukarıda belirtilen değerlendirmeyi ve orada belirtilen tavsiyelerin gerçekleşmesini sağlamak amacıyla, daha derinlemesine bir durum analizi yapılması gerektiği düşünülmektedir. Analiz, bu tedbirlerin uygulanmasıyla ilgili olarak gelecekteki ilerlemenin ölçülmesinde esas alınacak başlangıç durumlarını tespit etmeli ve tedbirlerin kullanımını güçlendirmek için çeşitli kurumlarca girilen yakın tarihli ve devam etmekte olan çalışmaları dikkate alarak her tedbir kapsamında spesifik tavsiyeler sunulmalıdır.

2011 sonuna kadar, Türkiye'de çocuk koruma sistemi, genel itibarıyla, artık lağvedilmiş olan bir

uzman kurum olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) sorumluluğu altındaydı. Son dönemde hükümetin yeniden yapılandırmasıyla, yeni bir Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuş, SHÇEK'in uhdesindeki bu görevler, hem merkezi düzeyde, hem de bütün illerde, söz konusu Bakanlığa aktarılmaktadır. Bakanlık, ayrı Genel Müdürlükler eliyle idare edilen 5 genel politika alanında çalışmalarını sürdürmektedir. Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, hem çocuk mağdurlar, hem de suça sürüklenmiş çocuklar için adli tedbirlerin uygulanması ve çocuk hakları politikası koordinasyonu ve raporlaması dâhil, bütün çocuk koruma sisteminden sorumlu kurum olarak, UNICEF için önemli bir ortaktır.

Analiz çalışmasında ilgili bütün kurumlarla etkileşim söz konusu olacaktır. Ancak, danışmanlık çalışması, artık koruyucu-destekleyici tedbirlerin koordinasyonunda genel sorumluluğa sahip olan Aile ve Sosyal Politika Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğüyle çok yakın işbirliği halinde yürütülecektir. Genel Müdürlük bu husustaki yaklaşımını geliştirmek için bir danışma organı tesis etmiştir.

Bu Genel Müdürlük barınma tedbirleri uygulanmasından da sorumludur. Genel Müdürlüğün talebi üzerine, danışmanlık, bu tedbirleri uygulamak için tesis edilen merkezlerin hızla yeniden organize edilmesine olanak vermek amacıyla, yerleştirme tedbirleri üzerine çok kapsamlı analiz ve tavsiyeler de sunulmalıdır.

Gerçekten de, hem suça sürüklenmiş çocuklara, hem de suç mağduru çocuklara yatılı rehabilitasyon ve yeniden entegrasyon hizmetleri sunmak için, 5395 sayılı kanun uyarınca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sorumluluğu altında, 2007'den beri çeşitli illerde yeni bir hizmet modeli olarak (0-12 ve 13-18 yaş grupları için 'düzenli' yatılı bakımın dışında) yatılı bakım birimleri tesis edilmiştir.

1) Koruma, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri : KBRM / Suça karışmış çocuklar için koruyucu-destekleyici yerleştirme tedbiri

Suça yöneldikleri tespit edilen çocukların davranış bozukluklarını gidermek amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanıncaya kadar, geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süre içerisinde aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, 7–18 yaş kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılan yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Genel Müdürlüğe bağlı açılan bu kuruluşlar, ihtiyaç duyulan illerde açılmakta ve söz konusu çocukların yerleştirilmesi sağlanmaktadır.

Bu merkezlere kanunla ihtilaf halinde olan iki grup çocuk yerleştirilebilir: a) Davaları devam etmekte olan, korunmaya muhtaç oldukları düşünülen ve kendileriyle ilgili olarak mahkemece bir "bakım tedbirine" karar verilmiş olan çocuklar, b) Cezai sorumluluğu olmayan fakat kendileriyle ilgili olarak mahkemece çocuğa özgü bir güvenlik tedbirine (yani koruyucu-destekleyici bir tedbire) karar verilmiş olan, suça karışmış çocuklardır.

Bu merkezler, özellikle çocuğun ailesi ve toplum ile ilişkilerinin normalleşmesi yoluyla rehabilitasyon süreci tamamlanmış kabul edilinceye kadar davranış problemlerini düzeltmek için geçici bir süreyle bakım ve koruma hizmetleri sunan, 7-18 yaşlarındaki kızlar ve erkekler için ayrı birimlere sahiptir.

Ekim 2011 sonu itibarıyla, bu türden 9 merkezde 112 çocuğa rehabilitasyon hizmetleri sunulmaktaydı. (Kaynak: eski SHÇEK internet sitesi)

2) Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri: BSRM / Mağdur çocuklar için koruyucu-destekleyici yerleştirme tedbiri

Duygusal, cinsel ve/veya fiziksel istismara uğramış çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanmaya kadar, geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süre içerisinde aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılmış yatılı sosyal hizmet kuruluşlardır.

Türkiye’de, mağdur olduğu iddia edilen çocuklar, kolluk kuvvetlerince sevk üzerine veya şikâyet üzerine il müdürlüklerinin sorumluluğu altına konulmaktadır. İl Muhakemat Müdürlükleri bu çocukların korunmasından ve hukuki işlemlerin takibinden kanunen sorumludur. Bu süreç yoluyla, duygusal, cinsel ve/veya fiziksel istismar mağduru oldukları tespit edilen çocuklar yatılı bakım merkezlerine yerleştirilebilir. Bu merkezlerde kızlar ve erkekler için ayrı birimler vardır.

Bunların amacı, özellikle çocuğun aile ve toplum ile ilişkilerinin normalleşmesi yoluyla rehabilitasyon süreci tamamlanmış kabul edilinceye kadar geçici bir süreyle çocuklara bakım ve koruma hizmetleri sunmak ve onların olumsuz deneyimlerinden kaynaklanan davranış problemlerini ve/veya travmayı iyileştirmektir. Merkezlerin çoğu üniversite hastaneleri bulunan illerde kurulmuş olduğundan devlet veya üniversite hastanelerinin psikiyatri servislerinden de destek alınabilmektedir. Rehabilitasyon süreci tamamlanınca, çocuk ailesine geri döner veya ailesine geri dönmesinin onun en yüksek yararına olmadığı düşünülüyorsa (örneğin aile içinde istismar) bir ‘düzenli’ bakım kurumuna yerleştirilir.

Ekim 2011 sonu itibarıyla, bu türden 28 merkezde 408 çocuğa rehabilitasyon hizmetleri sunulmaktaydı. (Kaynak: eski SHÇEK internet sitesi).

Her iki tipten merkezde, çocuklar ilk ve orta okula ve/veya mesleki kurslara (bilgi teknolojileri, seramik, ahşap boyama, el sanatları vs.) devam edebilmektedir. Bu merkezler için çalışan profesyoneller çocukların aileleri ve yakın akrabalarıyla çalışmalar yürütmekte ve onların psiko-sosyal gelişimine odaklanmaktadır. Sosyokültürel aktiviteler ve okul takip ve izlemesi de sağlanmaktadır.

Bunun yanında, 2012 yılına kadar, AB tarafından finanse edilen “*Önce Çocuklar: Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi*” projesi kapsamında UNICEF teknik desteğiyle Adalet Bakanlığı tarafından Çocuk Koruma Hizmetlerinin Koordinasyonu için bir Strateji oluşturma çalışması yürütülmüştür. Belgenin gözden geçirilmiş son hali 27 Ocak 2011 tarihli Merkezi Koordinasyon toplantısında onaylanmış ve yayımlanan Strateji Belgesinde bir araya getirilmiştir. Yukarıda belirtilen yeniden yapılanma ışığında, Strateji Belgesinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna (SHÇEK) yapılan atıflar “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı”na yapılmış sayılacaktır.

Bu koordinasyon stratejisi, Türkiye’deki Çocuk Koruma Hizmetlerinin bütününe ilişkin olduğundan, içerisinde koruyucu ve destekleyici tedbirlerin ve çocuğa özgü güvenlik tedbirlerinin daha iyi uygulanmasına ilişkin stratejik gerekleri de barındırmaktadır. “Çocuklar için Adalet Projesi” kapsamında, bu stratejinin uygulanmasının güçlendirilmesi de hedeflenmekte olup, işbu danışmanlık faaliyeti ile koordinasyon stratejisinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların eşgüdüm halinde yürütülmesi önem taşımaktadır (bkz. Ek-2).

II. GÖREVLENDİRMENİN AMACI

UNICEF aşağıdaki hususlarda işbirliği içinde çalışmak üzere (biri uluslararası (bkz. EK-3), biri ulusal) iki danışman aramaktadır.:

- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün bu alandaki politika geliştirme çalışmalarını desteklemek ve bilgilendirmek, danışma kuruluyla yakinen işbirliği yapmak.
- Uygun bakım ve barınma tedbirleri üzerine odaklanarak, dünyanın farklı ülkelerinde kanunla ilişki halinde olan çocuklar için koruyucu-destekleyici tedbirler konusunda en iyi uygulamaları araştırmak ve sunmak;
- Derinlemesine bir durum analizi yapmak ve yukarıda araştırılan en iyi uygulamaların da ışığında, Türkiye’de koruyucu-destekleyici tedbirlerin ve çocuğa özgü güvenlik tedbirlerinin etkili olarak kullanılması için tavsiyeler geliştirmek;
- “Çocukların Alternatif Bakımı için BM Esasları” ve “ODA/BDT (Orta ve Doğu Avrupa/Bağımsız Devletler Topluluğu Bölgesi) için suça sürüklenen eden çocuklara yönelik müdahaleler üzerine UNICEF Rehber ilkeleri” gibi konuyla ilgili uluslararası standartlar ve araçlar ile uyumlu olarak Türkiye’de koruyucu-destekleyici tedbirlerde reform yapılmasına yönelik bir uygulama teklifi geliştirmek.

Bu kapsamda uluslararası danışman uluslararası bağlam konusunda geniş bilgisine dayanarak girdiler sunacak, ulusal danışman ise, UNICEF ülke bürosuyla işbirliği halinde, ulusal bağlamın analiziyle ilgili aktiviteleri (başlıca referansların seçilmesi ve tercüme edilmesi, mülakatlar ve saha ziyaretlerinin organize edilmesi, muhataplardan gelen taslaklar üzerine geri bildirimlerin toplanması, vs.) hazırlayacak ve yönetecektir. Ulusal ve uluslararası uzmanlar kendi aralarında metin yazma sorumluluklarını organize edecek ve yüksek kaliteli çıktılar üretmek için müştereken sorumlu olacaklardır.

Bu görev tanımı ulusal danışmanlık için geliştirilmiştir.

III. YÖNTEM

Danışman(lar) UNICEF Türkiye Çocuk Koruma Sorumlularının rehberliği altında çalışacak ve UNICEF standartları, normları ve prosedürlerine uygun olarak, proje ortaklarıyla işbirliği yapacaktır.

Danışmanın (Danışmanların) UNICEF personeli ve proje ortaklarıyla devamlı iletişim halinde olması, gerektiğinde özel toplantılar yapması ve sürecin tamamını formüle etmek üzere geri bildirimleri ve girdileri dikkate alması beklenir.

Danışman (Danışmanlar) gerekli belgeleri hazırlarken ve faaliyetleri yürütürken UNICEF,AB ve proje ortaklarının görünürlük kurallarını takip etmelidir. Buna ek olarak, UNICEF’in rapor yazma, terminoloji, yayın ve atıf kuralları takip edilmelidir. Gerekli yönergeler UNICEF tarafından verilecektir. Hazırlanan bütün belgeler cinsiyet ayrımcılığı gözetmeme ilkesiyle, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve diğer insan hakları belgeleriyle uyumlu olacaktır. Hazırlanan belgeler ve bunlarla bağlantılı materyallerin bütün fikri mülkiyet hakları, bu materyallerin hazırlanıp teslim edilmesinin ardından UNICEF’e ve tüm proje ortaklarına intikal edecektir.

Görevlendirme, ortak bir teklif sunan danışmanlardan oluşan bir ekip tarafından yürütülebilir. Her iki durumda da, danışmanlık ekibinin teklif kapsamında çalışacak kişiler, özgeçmişleriyle beraber, teklifte belirtilmelidir. Projenin gelecekteki aşamalarında seçilecek ekip üyeleri için ise seçme yöntemi yine verilecek teklifte belirtilmelidir.

UNICEF kuralları ve düzenlemeleri uyarınca, sözleşme yıllık bazda yapılabilir. Dolayısıyla, birden çok

sözleşme yapılması söz konusu olabilir.

İhale sürecinin bir parçası olarak, görevlendirme konusu işi gerçekleştirmek ve görevlendirmenin hedeflerine ulaşmak için kullanılacak teknik metodoloji konusundaki yaklaşımın da danışmanlarca teklifte belirtilmesi beklenilmektedir.

IV. GÖREV YERİ

UNICEF Ankara ve gerektiğinde diğer iller. Seyahat ve konaklama masrafları UNICEF Türkiye Ofisi tarafından karşılanacaktır.

V. DENETLEYİCİ

Séverine Jacomy-Vité, Kıdemli Çocuk Koruma Sorumlusu

VI. GÖREV SÜRESİ VE MALİYET

- **Süre:** Görevlendirme **6 aylık (Nisan-Eylül 2012)** bir dönemi kapsayacak ve çıktılara karşılık ücretlendirilecektir. İşlerin tamamlanması için gereken toplam adam/gün sayısının 70 ve 80 gün arasında olduğu tahmin edilmektedir.
- **Danışmanlığın Tahmini Maliyeti:** Ulusal Danışman(lar), aşağıda sözü edilen program ve çıktılara göre, günlük maliyetle ilgili bilgileri de içeren ve bunu bağlı olarak toplam talep edilen tutarı gösteren ayrıntılı bir maliyet teklifi sunacaktır. UNICEF, planlanan ziyaretlerle ilgili seyahat ve konaklama masraflarını karşılayacaktır. İdari gereçler, iletişim, vb. gibi ilişkili diğer giderler danışman(lar) tarafından karşılanacaktır.
- **Ödeme Planı:** UNICEF, Türk Lirası cinsinden bir ulusal sözleşme düzenleyecektir. Ödeme sözleşmede varılan anlaşmaya uygun olarak taksitler halinde yapılacak ve ödeme günündeki BM Döviz Kuruna göre TL cinsinden gerçekleştirilecektir.
- **Saklı Haklar:** UNICEF, gizlilik, etik ve işleyiş ile ilgili UNICEF ya da proje ortaklarına ait kurallara aykırılık, performansın başarısız olması, işin/çıktıların tamamlanmamış olması, teslim edilmemesi veya zaman sınırlamalarına uyulmaması durumlarından herhangi biri halinde sözleşmeyi feshetme ve/veya ödemenin tamamını veya bir kısmını alıkoyma hakkını saklı tutmaktadır.

VII. GÖREVLENDİRMENİN TANIMI

Görevlendirme, ulusal kaynaklar yoluyla bir masa başı inceleme yapılmasını, saha ziyaretleri ve mülakatlar yürütülmesini, durum analizi ve tavsiyelerin ortaklaşa biçimde kaleme alınmasını, uluslararası danışmana geri bildirim ve destek sunulmasını ve Türkiye'ye uygun çözümler geliştirme yönünde ulusal ve uluslararası düzeydeki bulguları bütünleştirmek için ortaklardan geri bildirimler toplanmasını içerecektir.

İŞLER		ÇIKTI	DİL	TAHMİNİ SÜRE/TESLİM TARİHİ
1	Ulusal kaynaklar yoluyla bir masa başı inceleme yapılması	İncelemenin ana hatları	Türkçe/İng.	Mayıs2012
		Masa başı inceleme raporu	Türkçe/İng.	Mayıs 2012

2	UNICEF ve Aile ve Sosyal Politika Bakanlığı ile işbirliği halinde farklı sektörlerle toplantıların kolaylaştırılması - İlgili ortaklar ve yerlerin belirlenmesi - Toplantı/ziyaret formatları ve yöntemin geliştirilmesi - Odak grup tartışmaları, mülakatlar ve saha ziyaretlerinin yapılması - Koruyucu-destekleyici tedbirlerin koordinasyonu ve izlenmesi üzerine yazılım geliştiren (bkz EK-4) ulusal danışmanlar ile istişare edilmesi	Toplantılar/ziyaretlerin gündemi, formatı ve yöntemi	Türkçe/İng.	Haziran 2012
3	Saha toplantılarından alınan geri bildirimlerin organize edilmesi, tavsiyeler geliştirilmesi ve taslakların uluslararası danışman, UNICEF ve proje ortakları ile paylaşılması.	Saha toplantıları / ziyaretlerinden geri bildirim ve bulguları ve tavsiyeleri içeren taslak rapor.	Türkçe/İng.	Temmuz 2012
4	Türkiye'nin bakım/barınma tedbirleri için, sahadan toplanan bulgular ve geri bildirimleri ve hem masa başı incelemenin, hem de uluslararası en iyi uygulamaların sonuçlarını bütünleştiren bir model geliştirilmesi için uluslararası danışmana teknik destek verilmesi.	Türkiye'nin bakım/barınma tedbirleri (KBRM ve BSRM) için bir model hakkında ayrıntılı öneriler– Ortaklar ile paylaşılacak taslak – Onların geri bildirimlerini bütünleştiren nihai öneriler.	Türkçe/İng.	Ağustos 2012
5	Alınan geri bildirimler temelinde taslak raporun gözden geçirilmesi.	Başlangıç durumları ve bütün koruyucu-destekleyici tedbirler ve çocuğa özgü güvenlik tedbirleri üzerine tavsiyeler dâhil, nihai durum analizi	Türkçe/İng.	Eylül 2012

VIII. GÖREVLENDİRME İÇİN GEREKLİ UZMANLIK VE NİTELİKLER:

Eğitim:

- Sosyal bilimler alanında yüksek lisans/doktora derecesi,
- Değerlendirme, araştırma ve analiz gibi alanlarda uzmanlık eğitimi bir avantajdır.

Deneyim:

- Çocuk hakları, çocuk bakımı, çocuklar için adalet ile ilgili konularda araştırma ve değerlendirme bakımından en az 5 yıllık profesyonel çalışma deneyimi,
- Mülakatlar ve değerlendirme aktiviteleri tasarlanması, yapılması ve yönetilmesinde ispatlı tecrübe.
- Çocuk adalet ve koruma sistemleri üzerine bilgi ve deneyim, tercihan Türk çocuk adaleti, takibat ve koruma sistemi hakkında derin bir anlayış

- Kamu idaresi ve idari birimlerin yapısı üzerine bilgi ve uzmanlık
- Çocuk korumayla ilgili konular üzerine araştırma yapmış olmak
- Programlama konusunda insan haklarına dayalı yaklaşımların ve sonuçlara dayalı yönetim ilkelerinin iyi bilinmesi.
- Farklı kültürler, kabul görmüş yerel kurallar, dini inançlar ve uygulamalar, kişisel etkileşim ve cinsiyet rolleri, engellilik, yaş ve etnik kimlik konularına ahlaki hassasiyet gösterme.
- Güçlü analiz becerileri ve iletişim becerileri.
- Uluslararası ve çok kültürlü bir ortamda çalışma yeteneği.
- Bilgisayar okuryazarlığı.

Dil: İleri düzeyde İngilizce yazma becerileri

Ek Listesi

EK-1: Çocuk Koruma Kanunu 4 Yıllık Değerlendirme Toplantısı

EK-2: ToR-TURA-2012-01

EK-3: ToR-TURA-2012-05

EK-4: ToR-TURA-2012-06

Ayrıntılı bilgi için

PROGRAM İÇERİĞİ	İHALE SÜRECİ
Göktan KOÇYILDIRIM Çocuk Koruma Sorumlusu gkocoyildirim@unicef.org (0 312) 454 1000	Meral TALU Tedarik ve Satın Alma Asistanı mtalu@unicef.org (0 312) 454 1000

	HAZIRLAYAN	İNCELEYEN	ONAYLAYAN
	Feyza YAPAR Çocuk Koruma Asistanı	Séverine JACOMY-VITÉ Kıdemli Çocuk Koruma Sorumlusu	Regina DE DOMINICIS Temsilci Yardımcısı
TARİH	18/01/2012	06/02/2012	
İMZA			